

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

นุ่นเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่ง ผลผลิตของนุ่นที่สำคัญคือ ปุยนุ่นซึ่งได้จากฝัก ปุยนุ่นมีลักษณะเบา อ่อนนุ่ม จึงใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมทำเบาะ ที่นอน หมอน ปุยนุ่น มีคุณสมบัติพิเศษอีกอย่างหนึ่งคือ ไม่ดูดซับน้ำแต่ดูดซับน้ำมัน จึงถูกนำไปใช้ประโยชน์ทาง ด้านยุทธปัจจัยทางการทหารและอุตสาหกรรมขนส่งน้ำมัน นอกจากปุยนุ่นแล้วผลผลิตอีกอย่าง หนึ่งคือ เมล็ดนุ่นมีน้ำมันเฉลี่ยร้อยละ 20 ใช้ประกอบอาหารทำสบู่และเครื่องอุปโภคบริโภค อื่น ๆ เนื้อในเมล็ดมีสีเหลือง ไม่มีรส กากเมล็ดนุ่นสามารถอัดเป็นแผ่นใช้เป็นอาหารสัตว์ และทำปุ๋ยได้¹

นุ่นเป็นพืชยืนต้นที่ปลูกกันทั่วไป ในสมัยก่อนนิยมปลูกกันมากบริเวณรอบบ้าน หรือตามท้องนา แต่ปัจจุบันมีการปลูกกันเพื่อการค้าอย่างจริงจัง ปุยนุ่นจึงเป็นสินค้าส่งออก ที่หารายได้เข้าประเทศปีหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 200 ล้านบาท (ตารางที่ 1) ประเทศไทย ได้ชื่อว่าเป็นผู้ส่งออกปุยนุ่นมากเป็นอันดับหนึ่งของโลกและปัจจุบันรัฐบาลส่งเสริมการส่งออก มากขึ้น แต่ในปัจจุบันผลผลิตนุ่นมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการปลูกนุ่นของเกษตรกร ส่วนใหญ่ขาดการเอาใจใส่ดูแลรักษา ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ คุณภาพของปุยนุ่น เมล็ด และส่วนอื่น ๆ ค่อนข้างต่ำและมีมักประสบปัญหาหนอนเจาะลำต้นซึ่งเป็นศัตรูนุ่นที่สำคัญ เข้าทำลายเกษตรกรจึงโค่นต้นนุ่นทิ้ง แต่ในทางตรงกันข้ามแนวโน้มของความต้องการในตลาด เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากปริมาณประชากรของโลกเพิ่มมากขึ้น ความต้องการปุยนุ่นใน อุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงมากตามไปด้วย แต่ผลผลิตปุยนุ่นของไทยกลับมีแนวโน้มลดลง

¹ชงชัย สุทธิพงศ์เกียรติ, "การปลูกนุ่นให้ได้ผลผลิตสูง,"

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลผลิตจากมัน ปี 2525-2528

ปี	2525		2526		2527		2528	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)
บุนน	10,123	229,212	11,558	249,755	9,776	230,565	9,427	220,060
เมล็ดบุน	600	1,899	134	516	143	657	23	105
กากเมล็ดบุน	10,929	28,465	3,278	10,558	2,975	9,693	4,022	12,618

ที่มา : สถิติการค้าระหว่างประเทศ กองวิชาการและสถิติ กรมศุลกากร ปี พ.ศ.2525-2528

การปลูกพืชไร่ชนิดอื่นของเกษตรกรมีความเสี่ยงสูง เนื่องจากราคาตกต่ำ แต่ราคารุ่นกระเพาะเปลือกที่เกษตรกรขายได้ (ตารางที่ 2) เฉลี่ยในปี พ.ศ. 2523 กิโลกรัมละ 6.42 บาท และในปี พ.ศ.2526 ราคา กิโลกรัมละ 7.38 บาท จะเห็นว่าราคารุ่นกระเพาะเปลือกอยู่ในระดับสม่ำเสมอ และเนื่องจากนุ่นเป็นพืชเมืองร้อนที่มีความทนต่อสภาพภูมิอากาศแห้งแล้งได้ดีและสามารถปลูกได้ในสภาพดินทั่วไปโดยไม่ต้องดูแลรักษามากเหมือนพืชอื่น นุ่นจึงเป็นพืชหนึ่งที่เกษตรกรควรหันมาสนใจเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิธีการปลูกและการเก็บเกี่ยวผลผลิตนุ่น
2. เพื่อศึกษารายละเอียดต้นทุน และผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกนุ่นตลอดจนปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อต้นทุนของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการลงทุนปลูกนุ่น

ขอบเขตการศึกษา

1. คำว่า "นุ่น" หมายถึง นุ่นเป็นฝักแล้วนำมากระเพาะเปลือกเท่านั้น
2. พื้นที่ที่จะทำการศึกษาเพื่อนำมาเป็นตัวอย่าง คือพื้นที่ปลูกในจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่อำเภอเมืองและอำเภอไทรโยค เหตุผลที่ศึกษาในพื้นที่นี้เพราะเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกรุ่นกันเพื่อการค้าอย่างจริงจัง
3. ขนาดพื้นที่ของการปลูกรุ่น การศึกษาจะศึกษาจากเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกรุ่นประมาณ 3-12 ไร่ ซึ่งมีเกษตรกรปลูกรุ่นรวม 300 ราย เป็นจำนวน 60 ตัวอย่าง
4. การศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกรุ่น หากการศึกษาดังแต่เริ่มปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต แล้วนำมากระเพาะเปลือกจนนุ่นมีอายุ 15 ปี

ตารางที่ 2 แสดงราคาน้ำมันกระเพาะเปลือกที่เกษตรกรขายได้ ปี พ.ศ. 2523-2526

หน่วย : บาท/กก.

ปี	2522	2523	2524	2525	2526
เดือน					
มกราคม	4.99	7.05	5.58	5.36	7.17
กุมภาพันธ์	5.51	6.49	5.94	5.92	7.83
มีนาคม	5.16	5.84	7.17	5.96	7.67
เมษายน	6.23	6.75	5.68	5.08	7.73
พฤษภาคม	4.61	7.00	5.8	5.98	6.02
มิถุนายน	4.46	7.20	4.72	6.39	7.47
กรกฎาคม	5.75	6.04	5.90	6.27	7.60
สิงหาคม	6.02	5.61	5.20	5.00	7.70
กันยายน	4.37	5.62	6.13	6.33	6.51
ตุลาคม	5.90	6.82	4.83	5.52	7.56
พฤศจิกายน	5.41	6.00	6.42	4.50	7.70
ธันวาคม	4.98	6.61	7.00	3.00	7.61
เฉลี่ย	5.28	6.42	5.86	5.44	7.38

ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กันยายน 2527

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกรุ่น ตลอดจน การสอบถามเจ้าหน้าที่ในหน่วยราชการและสถาบันที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจโดยการออกแบบสอบถามเป็น แนวทางในการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ทำการปลูกรุ่น รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เกษตรกรที่เป็นประโยชน์ในการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกรุ่น
3. ทำการสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถาม และวิเคราะห์ต้นทุนและ ผลตอบแทนจากการปลูกรุ่นที่เกษตรกรได้รับจากการลงทุนปลูกรุ่น
4. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ตลอดจนแนวโน้มในการลงทุนปลูกรุ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกรุ่น จะทำให้ทราบถึงต้นทุน การผลิต และรายได้จากการลงทุนปลูกรุ่น ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกษตรกร ประสบ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกรุ่นสามารถใช้ข้อมูลจากการ ศึกษาในการวางแผนส่งเสริมให้เกษตรกรสนใจปลูกรุ่นเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยเพิ่มผลผลิต และการจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ สำหรับบุคคลที่สนใจการปลูกรุ่นสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา

ลงทุน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย